

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@repate.hu

🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/606/2013/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

188/2014. számú (IX. 18.)

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ törvényes képviselője útján meghatalmazott jogi képviselője által 2013. július 3-án előterjesztett **panaszát** a 2014. szeptember 18-án megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Sz.-i Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A Testület megállapítása szerint, a vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, valamint alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos törvényes képviselője útján meghatalmazott jogi képviselője által 2013. július 13-án, postai úton terjesztette elő panaszát, a vele szemben 2013. június 19-én foganatosított rendőri intézkedéssel szemben.

I.

1) A panaszos beadványában elmondta, hogy 2013. június 19-én a barátnőjével (K. B.) és annak unokatestvérével (K. V.) a sz.-i strandon töltötték a napot. Innen közösen távoztak,

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

hiszen a panaszosnak az volt a szándéka, hogy K. B-t és K. V-t – akik egyébként p.-i lakosok – kikíséri az autóbusz pályaudvarhoz, a 22 óra 40 perckor induló autóbuszhoz.

Tekintettel arra, hogy az autóbusz indulásáig még volt idejük, lassan sétáltak az bevásárló központ felé. Útközben nagyon melegük volt és sok volt a szúnyog, ezért úgy gondolták, hogy a bevásárló központban várakoznak a busz indulásáig, így 22 óra 10 perc körül mentek be mindhárman oda. Nem sokkal mögöttük, ugyanekkor kb. 4-5 személy jött, egy társaságban. Ezek a személyek a panaszoshoz hasonló korúak voltak, kicsit hangoskodtak, nevetgéltek. A panaszos elmondása szerint személyesen senkit sem ismert ebből a társaságból, de 1-2 személyt már látott közülük, és szintén ugyanennyi személynek a keresztnévét is tudta.

A panaszos és a vele lévő két lány nem vegyült össze a társasággal, ők elöl sétáltak, a társaság pedig továbbra is hátuk mögött ment, kis távolsággal lemaradva. Az tény, hogy hangoskodtak, nevettek, de hogy bármit is csináltak volna, azt a panaszos nem látta.

Rövid idő elteltével a bevásárló központ hangszórójában azt hallotta a panaszos, hogy „meghaltok”. Ezen kijelentéssel megegyező időben az bevásárló központ egyik bejáratán keresztül két egyenruhás rendőr szaladt be. A panaszos elmondása szerint fogalma sem volt arról, hogy mi történt. Ekkor egy másik csoportból valaki elkiáltotta magát, hogy „fussatok”, mire automatikusan szaladni kezdett a panaszos is. Ekkor vette észre, hogy egyedül ő szalad, hiszen rajta kívül a másik társaságból senki sem indult el. Miután a panaszos volt az egyedüli, aki elszaladt, a két rendőr automatikusan utána futott. Rövid idő után az egyik rendőr megállt, a másik azonban tovább szaladt a panaszos után, így először a panaszos nyomában a rendőrrel kiszaladtak az üzletházból a belváros irányába. A rendőr közben szólt egy civil személynek, hogy segítsen. Ezután a panaszos a L. utcán keresztül a J. utcában lévő műemlék irányába futott, ők ketten pedig utána. Futás közben mindketten kiabáltak, hogy „bűdös cigány”, illetve „a k*rva anyád”. Amikor a panaszos a műemlékhez ért, bement a nyitott kapun és ekkorra már odaért a rendőr és a civil személy is. Ők is bementek a panaszos után az udvarra. A civil személy a panaszost a vállánál meglökte, amelynek eredményeképpen leesett 3-4 lépcsőfokon. Az esése úgy történt, hogy a jobb oldalára esett rá és már ekkor érezte, hogy nagyon megütötte magát, illetve azt is, hogy megsérült.

Amikor fel akart állni, akkor a rendőr ököllel, jobb kézzel az arca bal oldalán ütötte a panaszost. Az ütés a szájugát, az orrát és az arccsontját érte. Ekkor visszaesett, de végül sikerült felállnia. Amikor ismét felállt, akkor a civil személy hátulról megfogta a nyakát tenyérrel, nagy erővel hátrarántotta, aminek eredményeképpen ismét elesett a panaszos a hátára. Amíg a földön feküdt a civil személy egy alkalommal, tenyérrel arcon ütötte. Ezután – még fekvő állapotban – a rendőr megbilincselte és felállította. A bilincselése a teste előtti kéztartásban történt.

A fenti eseménysorozat után a rendőr megkérdezte a civil személyt, hogy „van itt kamera?”. A panaszos nem emlékszik, hogy a civil személy ezen kérdésre milyen tartalmú választ adott.

Miután a panaszost már megbilincselték, elindultak mindhárman vissza a bevásárló központ irányába, gyalog. Visszafelé tartva a rendőr felszólította a panaszost, hogy „otthon ne mondd el, hogy mi történt”, majd azt a kijelentést tette, hogy „ha nem álltál volna meg, a társam lelőtt volna”, továbbá azt is, hogy mondta, hogy „vigyázzon a panaszos, mert lelövi az anyukáját és levágja az apja f*szát”. A fenti mondatokkal egy időben mindketten meg-megütötték kézzel,

hátulról, mivel ő egy lépéssel előttük ment. Visszamentek a bevásárló központba és a mozgólépcsőn mindhárman felmentek a tetőtéri parkolóba, ahol irodák is vannak. Az irodaépület ajtaja nyitva volt, így a folyosóra mindhárman bementek. A folyosóról nyíltak a szobák, az egyik előtt meg is álltak. Ekkor az őt elfogó rendőr megkérdezte tőle, hogy „cigány vagy?”, mire a panaszos azt válaszolta, hogy igen. Erre ugyanez a rendőr megkérdezte, hogy „bűdös cigány vagy?”, mire a panaszos azt válaszolta, hogy nem. Ekkor ez a rendőr jobb kézzel, a panaszos bal arcát tenyérrel megütötte, majd megint feltette neki az utolsó kérdést, mire a panaszos azt válaszolta, hogy „az”. Ekkor kintről bejött két egyenruhás biztonsági őr; az egyik magas, sovány személy volt, aki a panaszost „f*s-szopónak” nevezte és megkérdezte, hogy ki az apja, akiről azt mondta, hogy ismeri. A következő pillanatban ez a sovány, magas biztonsági őr ütésre emelte a kezét, de a másik, testesebb biztonsági őr azt mondta, hogy „ne bántsd”, így nem ütötte meg a panaszost.

Ezután a rendőr, aki elfogta a panaszost odaszólt a testesebb biztonsági őrnek, hogy „csak lassan, addig figyelek, én már adtam neki, most te jössz P.” Erre a testesebb biztonsági őr azt mondta, hogy ő is ismeri a panaszos apját és nem ütötte meg. Ezzel egy időben a füléhez hajolva félhangosan azt mondta, hogy „szerencse, hogy a rendőr ütött meg, mert ha én ütlek meg, akkor meghalsz”. A testesebb biztonsági őr azt is mondta a panaszosnak, hogy majd beszél a panaszos apjával.

A fentieket követően távozott a helyszínről a civil személy, aki távozásakor megmondta, hogy őt L. R-nak hívják és azt is mondta a rendőrnek, hogy ha kell, akkor értesítsék, hiszen „majd ő segít”. Ekkor tudta meg a panaszos az őt bántalmazó civil személy nevét.

Ezután a rendőr a panaszosnál lévő tornazsákjából – amiben a strandra szükséges holmik voltak – kivette a személyi igazolványát, megnézte és megkérdezte tőle, hogy körözik-e. A panaszos mondta, hogy nem, amire a rendőr azt válaszolta, hogy ezt ő már tudja, hiszen megnézte. Ezt követően a személyi igazolvány kártyáját a rendőr meghajlította, így ketté törte és a két darabot beletette a panaszos igazolványtartójába és visszatette a tornazsákba.

A fentieket követően a két biztonsági őr bement az irodába – amely előtt álltak – és a panaszost előállító rendőr és az időközben hozzájuk csatlakozó másik rendőr kint maradtak a panaszossal a folyosón. Az iroda ajtaja nyitva volt és a panaszos pontosan szemben állt a képernyővel, így azt látta, hogy a biztonsági őrök visszanezékelték azt a videót, ami a panaszos elfogása előtt a plázában történeteket rögzítette.

A panaszost előállító rendőr megkérdezte tőle, hogy a felvételen ki az a gyerek, aki szürke pólóban van, amire azt mondta a panaszos, hogy nem tudja, miután a rendőr egy alkalommal, tenyérrel, olyan erővel arcon vágta a panaszost, hogy a bal arcát ért ütés következtében a feje jobb oldalát a folyosó falába vágta. A feje jobb oldalán az ütés következtében sérülés is következett, ami vérezni kezdett. Ezután ugyanez a rendőr még egyszer megkérdezte tőle, hogy ki a szürke pólós személy, amire a panaszos annyit mondott, hogy „A.”, akit egyébként nem ismert, csak látásból. A rendőr megkérdezte, hogy „L. A.?” , amire a panaszos azt mondta, hogy „igen”.

A videó megtekintését követően a két rendőr egymás között arról beszélt, hogy „ez egy nulla, nem csinált semmit”. A rendőrök azt is mondták, hogy a videó felvételek alapján az is látható, hogy „senki nem csinált semmit”. A rendőrök még ekkor megkérdezték tőle, hogy miért futott

el, amire az igazat mondta, hogy valaki azt kiáltotta, hogy „fussunk”, mire a panaszos ijedtében elkezdett futni. Utólag a panaszos belátta, hogy valószínűleg a másik csoport részéről egy trükk lehetett, aminek bedőlt a panaszos. A rendőrök – elmondása szerint – is röhögtek ezen.

A panaszt elfogó rendőr gúnyosan azt mondta neki, hogy „látom, hogy elestél”. Ekkor már a panaszos szája, a térde, a könyöke is vérzett. A panaszos nem mondott, nem reagált semmit, amire megemelte a kezét és megkérdezte tőle, hogy „elestél?”. Erre a panaszos azt mondta, hogy igen. Ezt a panaszos már csak azért mondta, mert félt, hogy tovább folytatódik a bántalmazása, de természetesen nem volt igaz, hiszen minden úgy történt, ahogyan most elmondta. Ezután a panaszt elfogó rendőr, a panaszosnál lévő piros tornazsákból, amelyből korábban kivette a személyi igazolványát, majd oda már kettétörve visszadobta – elővette a „Converse” márkájú gumi strandpapucsát és kitépte a papucsok pántjait a talpból, eközben azt mondta, hogy „minek neked Converse papucs?”. A panaszos úszószemüvegét is elővette, amire rálépett és összetörte.

A panaszt elfogó rendőr, még ott a folyosón kiállított egy papírt, amelyet neki alá kellett írnia, majd átadott egy 50. 000 forint összegű befizetendő csekket is, és azt mondta, hogy „ahányszor találkozunk, annyiszor kapsz ugyanilyen csekket”. A rendőr azt is mondta, hogy a későbbiekben be ne merje tenni a lábát a panaszos a plázába, mert bajok lesznek. A rendőr azt nem mondta meg a panaszosnak, hogy miért kell neki az 50. 000 forintot befizetnie és utóbb azt is látta, hogy az általa aláírt papíron sem szerepel, hogy ő mit csinált, azaz ezt a részt a rendőr nem töltötte ki. Egyébként mielőtt a papír aláírására sor került volna a rendőr levette a panaszosról a bilincset és azt mondta, hogy „nem szeretném, ha tízen körbevennétek, persze nem azért, mert félek tőletek”. Az aláírás és a csekk átvétele után azt mondta, hogy „szaladj”. Ekkor a panaszos el is indult hazafelé. A hídon átmenve, a lépcsőn a P. utca másik oldalára és onnan, a kivilágított helyeket keresve a T. utcába. A panaszos elmondta, hogy kifejezetten félt az úton, de elég lassan ment, mert rosszul volt. Fájtak a sérülései, fájt a feje és alig volt ereje, hogy tovább menjen.

Mint utóbb megtudta, a családja már korábban kereste őt, telefonáltak (a hívás leellenőrizhető) is a nagybátyja fiának (ifj. L. K-nak), aki elindult a panaszos testvérével (L. A.) a városba megkeresni őt, de nem találták meg. Azt is mesélték a panaszosnak, hogy a keresés közben a buszmegállóban még találkoztak K. B-val és K. V-nel, akik mondták, hogy látták, amikor elmenekült a rendőr elől a plázából. A panaszos szülei így tudták azt meg, hogy valami probléma van a panaszossal, ezért telefonáltak L. K-nak (panaszos nagybátyja), aki azonnal a lakásukhoz ment és ő vitte be a panaszt a kórházba, mert ekkorra már hazaért.

A panaszos elmondta, hogy a megrongált személyi igazolványát, az eltépett papucsát és az úszószemüvegét természetesen megőrizte, a sérüléseiről fényképfelvételeket készített a családja, ezért szükség esetén ezeket rendelkezésre tudja bocsájtani.

A panaszos elő kívánta adni, hogy elvégezte az általános iskola nyolc osztályát, ezt követően felvételt nyert a helyi szakmunkásképző iskolába, ahol ösztől szerszámkészítő tanuló lesz, azaz rendesen tanul, a családi körülményei rendezettek, tisztességes életmódot folytat.

A teljesen ok nélküli bántalmazása és a cigány származása miatti folyamatos sértegetések rendkívül megalázók voltak a számára. Még most is a történetek hatása alatt áll. Az egész

családját nagyon megviselték a történetek, különösen tekintettel arra, hogy szinte öt percenként hangzottak el a cigány származását illetően a becsmérlő, durva kifejezések. Úgy tűnt, mintha ez lett volna a „fő vétke”, ezért bántották indokolatlanul és jogtalanul. Ezt a mai napig nem tudja „kiheverni”, főleg amikor kiderült, hogy egyáltalán nem csinált semmit. A panaszost édesapja és nagybátyja pszichológushoz is elvitte, aki elbeszélgetett vele és próbálta megnyugtatni.

A kórházban ellátták a sérüléseit és zárójelentést is kapott. A látelvetet is kiváltották. Az őt elfogó, majd előállító rendőr nevét nem tudja, azonban az azonosító számát tartalmazza a hiányosan, tényállás nélkül kitöltött helyszíni bírságolási nyomtatvány igen rosszul olvasható fénymásolata. Utóbb megtudta, hogy ezt a rendőrt valószínűleg K. A.-nak hívják. Ezt a panaszos részére átadott, fénymásolhatatlan, szinte olvashatatlan másolatból nem lehet teljes bizonyossággal megállapítani. Természetesen a rendőrt, ha látná, akkor felismerné. Szükség esetén a vele történetekre vonatkozóan tanúkat meg tud jelölni, illetve az orvosi dokumentációt is a rendelkezésre tudja bocsátani.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott iratok alapján az alábbiak állapíthatók meg.

1) A megyei rendőrkapitány 2013. augusztus 28-ai átiratában arról tájékoztatta a Testületet, hogy a panaszos a rendőrségen nem terjesztett elő panaszbeadványt, ellenben a nyomozó ügyészségen feljelentést tett. A rendőrség információi szerint a bántalmazás hivatalos eljárásban büntette gyanúja miatt rendeltek el nyomozást. A Megyei Roma Integrációs Központ vezetője is feljelentést tett az ügyben, és a feljelentését a Sz.-i Rendőrkapitányság vezetője továbbította az illetékes nyomozó ügyészséghez.

A parancsnok azt is elmondta, hogy a rendőri intézkedésről kamerafelvétel nem áll rendelkezésre, de azt a videofelvételt², amit az intézkedő rendőrök az irodahelyiségben megtekintettek, megküldte a Testületnek. Elsődlegesen ez a cselekmény képezte a rendőri intézkedés okát, jogalapját.

A kapitányságvezető arról tájékoztatta a Testületet, hogy az előzményi adatokra tekintettel 2013. augusztus 16-án elrendelte a panaszossal szemben, 2013. június 19-én a bevásárló központnál fogatosított rendőri intézkedés céllenőrzés keretében történő vizsgálatát. Az ellenőrzés során megállapítást nyert, hogy a rendőri intézkedés, illetve az ahhoz kapcsolódó más rendőri intézkedések részben jog-, más részben szakszerűtlenek voltak és ennek folytán több kolléga fegyelmi felelősségének a kérdése is felmerült. A fegyelmi felelősség vizsgálatáról az állományilletékes parancsnokok gondoskodnak.

Tekintettel arra, hogy a hivatkozott céllenőrzés keretében a helyszíni bírságolás körülményeit is megvizsgálták és figyelemmel arra, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján gyanú merült fel arra vonatkozóan, hogy a panaszos ott és abban az időben nem követhette el azt a szabálysértést, amiért az intézkedő rendőrök megbírságolták, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 305. § a) pontjába ütköző

² Amit azonban nem lehet fájlhiba miatt lejátszani.

és aszerint minősülő hivatali visszaélés gyanúja miatt a kapcsolódó iratokat, hatáskör hiányában, a nyomozó ügyészségnek küldte meg a parancsnok további intézkedés végett.

2) K. A. r. őrm. és H. B. r. őrm. 2013. június 19-én kelt közös jelentésükben előadták, hogy a belvárosban gyalogos járőrszolgálatot láttak el, amelynek során a bevásárló központ előtt sétálva arra lettek figyelmesek, hogy 21 óra 50 perckor a pláza biztonsági őr fut egy személy után, aki elfutott előle. A rendőrök ezért utána futottak. A személy többszöri, hangos felszólítás ellenére sem állt meg. A város egyik műemlékénél érte utol a menekülő személyt K. A. r. őrm. A személy elcsúszott az aszfalton, így megfogva megkérdezte őt, hogy miért futott el, amire választ nem kapott. Ahogy a biztonsági őr is megérkezett a helyszínre, aki elmondta a rendőrnek, hogy a pláza egyik bezárt ékszerüzletének az ajtaját fessegette, amit kamerán végig követtek. Ezután lement, hogy szóljon neki, de elszaladt. Mivel a rendőr nem látta a felvételt, ezért az elfogott személyt (akiről megállapítást nyert, hogy a panaszos) bekísérte a pláza biztonsági szobájába, hogy megbizonyosodjon a felvételtől. Azt megtekintve megállapította, hogy a panaszos fessegette az üzlet ajtaját kezével, de azon sérülés nem keletkezett. Szemmel láthatóan a panaszosnak az esés következtében felületi sérülés keletkezett az alkarján. A panaszos rendőri kérdésre elmondta, hogy nem kér orvosi ellátást. Ezután megkérdezte tőle a rendőr, hogy miért futott el, amelyre azt válaszolta, hogy azért, mert fessegette az ajtót, és a biztonsági őről megijedve pedig elszaladt. Az országos körözési rendszerben a panaszost az EDR rádió segítségével ellenőrizte, amiben nem szerepelt. Ezt jelentve az ügyeletnek K. A. r. őrm. azt az utasítást kapta, mivel nem keletkezett sérülés az ajtóban, illetve lopási kár nem volt, hogy engedje útjára a panaszost, illetve készítsen az esetről jelentést.

3) K. A. r. őrm. és H. B. r. őrm. 2013. augusztus 21-én egészítették ki az előző pontban ismertetett jelentését.

A biztonsági őr azért kért rendőri segítséget az elfutó személy megállításához, mert azt tartotta valószínűnek, hogy lopott valamit az egyik üzletből, és amikor szólt neki, akkor elfutott. K. A. r. őrm. társával a személy után futott, akit többször felszólítottak „Álljon meg, rendőrség!” szavak előrebocsátásával, amelynek nem tett eleget.

Amikor a rendőr utolérte, akkor látta, hogy elcsúszik az aszfalton, és amikor odaért hozzá a rendőr, akkor a panaszos már a hátán feküdt. Az említett műemléknél más személy nem tartózkodott. A rendőr közölte vele, hogy az ügy tisztázása érdekében jöjjön vissza a bevásárló központba, és beszéljék meg a biztonsági őrrel az esetet, aminek ellenkezés nélkül eleget tett, ezért vele szemben bilincset, illetve más kényszerítő eszközt nem alkalmazott a rendőr.

A plázába visszaérve a biztonsági őr megerősítette, hogy az elfogott személy az, aki után futott, azért mert egy ékszerüzlet zárt ajtaját fessegeti, illetve többször benyújt az üzlet ajtaján. A biztonsági őr elmondta, hogy készült kamerafelvétel az esetről, amelyet tekintsenek meg a rendőrök azért, hogy megbizonyosodjanak arról, hogy mi is történt. Mielőtt a biztonsági irodához felkísérték a személyt, megállapítást nyert, hogy a panaszos az, akit EDR rádión keresztül leellenőriztek a körözési nyilvántartási rendszerben, amelyben nem szerepelt. Ezután kísérték a panaszost a pláza biztonsági szobája elé, ahol K. A. r. őrm. megtekintette a kamerafelvételt, miközben a járőrtársa (H. M.) vigyázott a panaszosra a szoba ajtaja előtt. A kamerafelvétel megerősítette a biztonsági őr által elmondottakat. Rendőri kérdésre a biztonsági őr elmondta, hogy az általa észleltek alapján az üzlet ajtajában rongálási

kár, illetve lopási kár nem keletkezett. Ezután jelentette a rendőr az ügyeletnek a történeteket és közölte, hogy bűncselekmény gyanúja miatt előállít egy személyt. Az ügyelet arra utasította a rendőrt, hogy tekintettel arra, hogy kár nem keletkezett tekintsen el az előállításról és készítsen a történetekről jelentést. A panaszos a rendőr kérdésére, amely az orvosi ellátás iránti igényre vonatkozott azt válaszolta, hogy nem kér orvosi ellátást. K. A. r. őrm. elmondta, hogy látható sérülés, ami esés következtében keletkezhetett rajta az alkarján és a vállán lévő 2-3 centiméteres felületi hámsérülés.

Az intézkedés befejezése előtt közölte a panaszossal, hogy a Testületnél is előterjeszthet panaszt az intézkedéssel kapcsolatban.

Ezután a panaszost 22 óra 20 perckor útjára bocsátotta.

A rendőr emlékezete szerint az intézkedés során a panaszos rövidnadrágot és trikót viselt. A két rendőr az intézkedés során bevetési ruházatban láttak el szolgálatot. Az intézkedés közben a rendőrök nem szidalmazták a panaszost, illetve roma származása miatt nem tettek megjegyzést. A panaszost sem a rendőrök, sem más személy nem bántalmazta a jelenlétükben. Az intézkedés során a panaszos személyes tárgyainban kárt nem tettek a rendőrök.

3) A rendőrség megküldte a 2013. július 20-án kiállított bevonuló jelentést, amely szerint három fővel szemben szabtak ki helyszíni bírságot akkor, amikor a panaszossal szemben intézkedtek a rendőrök. A panaszossal szemben 22 óra 30 perckor 50. 000 forintos helyszíni bírságot szabtak ki. A beszámoltató parancsnok (K. Zs. r. zls.) a napi tevékenységet megfelelőnek találta.

4) A Sz.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály, Őr- és Járőrszolgálati Alosztály által kiállított járőrlap szerint 2013. június 19-én, 18 órától 2013. június 20-án 6 óráig látott el gyalogos járőr szolgálatot H. B. r. őrm. és járőrtársa, K. A. r. őrm.

5) K. A. r. őrm. 2013. augusztus 21-én megtett jelentésével kiegészítette az állásfoglalás II. fejezetének 2) alpontjában kifejtetteket.

Az intézkedés befejezése után, 2013. június 19-én, 22 óra 20 perckor a panaszost útjára bocsátva a bevásárló központ hármass lépcsőházán át távozott az épületből. K. A. r. őrm. és járőrtársa is erre ment ki az épületből, amikor azt tapasztalták, hogy a panaszos a gyalogátkelőhelyen úgy haladt át a bevásárló központ irányából a nagyáruház irányába, hogy a fényjelző készülék piros jelzését figyelmen kívül hagyta. Ekkor észlelve a szabálysértést, intézkedés alá vonták a panaszost és közölték vele, hogy szabálysértést követett el, amit elismert. Ezért 22 óra 30 perckor 50. 000 forintról szóló helyszíni bírságot szabtak ki vele szemben. A bírság összegének és kiszabásának az oka az volt, hogy a panaszos körül sem nézve haladt át az úttesten, amely hat forgalmi sávossal, forgalmas, és ahogy átrohant több autót is lassításra és megállásra kényszerített. A panaszost K. A. r. őrm. szóban nyilatkoztatta, hogy rendelkezik-e önálló keresettel, amire azt válaszolta, hogy igen és ő akár mekkora összeget is ki tud fizetni, illetve akár mekkora összegről szóló büntetést is aláír.

6) H. B. r. őrm. 2013. augusztus 21-én tette meg a jelentését. Tekintettel arra, hogy a jelentés szinte szó szerint megegyezik az előző pontban ismertetett rendőri jelentéssel, ezért a Testület azt jelent pont alatt nem ismétli meg.

7) A rendőrség becsatolta a panaszossal szemben kiszabott helyszíni bírságról szóló nyomtatványt. Az elkövetés ideje 2013. augusztus 19. 22 óra 30 perc, helye pedig Sz. város, P. utca 1. szám. A tényállás rövid leírása szerint a panaszos a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) 224. § és a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. KPM-BM együttes rendelet (továbbiakban: KRESZ) 8. § (2) bekezdés c) pontja szerint úgy haladt át a gyalogátkelőn, hogy a fényjelző készülék piros jelzését figyelmen kívül hagyta, így erre tekintettel 50. 000 forintra büntették meg.

8) K. L. r. százados, kiemelt főelőadó (forgalomszervezési) 2013. augusztus 26-án tette meg jelentését, amely szerint 2013. augusztus 19-én telefonon felvette a kapcsolatot a Magyar Közút Nonprofit Zrt. Sz.-i Üzemtechnológus munkatársával, aki arról tájékoztatta, hogy a helyszíni bírságról szóló nyomtatvány tényállásában meghatározott helyen és időben a forgalomjelző készülékek a 21 óra 30 perc és 6 óra 30 perc közötti időszakban, éjszaka sárga villogó üzemmódban működnek.

9) A rendőrség megküldte a 2013. augusztus 16-ai feljegyzést nyomozás elrendeléséről, amely szerint a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 316. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés II. fordulat d) pontja szerint minősülő lopás vétségének megalapozott gyanúja miatt a Büntető Eljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 170. § (1) bekezdés alapján – figyelemmel a (2) bekezdés rendelkezéseire – a nyomozást elrendelték a panaszossal szemben.

10) Z. H. r. zls. 2013. június 20-án jelentette, hogy szolgálata teljesítése során T. T. r. fztls. kollégájával megjelentek a bevásárló központ biztonsági szolgálatánál 2013. június 19-én, ahol szóban meghallgatták a biztonsági őrt. B. I. elmondta, hogy ő észlelte a biztonsági szobából a kamerákon keresztül, hogy néhány roma fiatal rángatja a bevásárlóközpontban lévő ékszerbolt rácsait. Ekkor szólt kollégájának (B. S.-nak), aki ekkor a pláza folyosóján tartózkodott, majd ő vette üldözőbe az egyik fiatalot. A biztonsági őrök ezután átadták a biztonsági kamerák által rögzített felvételeket, amelyen jól láthatók a roma fiatalok, illetve maga a cselekmény is.

11) T. F. r. hdgy. 2013. június 21-én tette meg a jelentését, amelyben jelenti, hogy a keletkezett felvételek lefoglalása végett megjelent – a bevásárló központ bejárata előtti területet figyelő térfigyelőknél, amikor M. Cs. biztonsági őrral meg akarták tekinteni a felvételeket. Az átadás-átvételi napló ellenőrzését követően megállapították, hogy a kamera 2013. június 19-én 6 órakor romlott el, amelyről feljegyzés készült a szolgálat átadásakor. A kamerát csak augusztus 21-én 9 óra 8 perckor állították helyre. Így erre tekintettel a felvételt nem tudta lefoglalni.

12) Z. H. r. zls. 2013. augusztus 16-án jelentette, hogy szolgálata teljesítése során kielemezte a bevásárló központ biztonsági kamerái által, 2013. augusztus 19-én rögzítetteket. A felvételek a forgókamera 1. számú biztonsági kamera felvételei, amelyen 21 óra 47 perckor öt fiatal személy tűnik fel. Ezen személyek közül kettő lány, a többi fiú. A bevásárló központ

főfolyosóján keresztül a hátsó parkoló felé haladnak, majd egy lány kivételével mindannyian bemennek arra a kisebb folyosóra, ahol a mosdóhelyiségek vannak. Kis idő múlva a csoportból három fiú kijön a mosdó folyosója előtt elhelyezett középső pulthoz, majd annak zárját kezdik piszkálni és a pultot körülvevő állvány résein kezdenek benézegetni. Nem sokára kijön a többi személy is, ők is megfogják a lakatot, ezután pedig együtt a szemben lévő ékszerbolt kirakatához mennek. Itt szorosan egymás mellé állnak, majd az egyikük elkezd kifeszíteni az üzlet üvegajtóját, és az így keletkezett lyukon benyúl. Eközben a két lány elindult. A négy fiúnak eközben sikerül valamit kivenni, mert a kék rövidnadrágot és a kék felsőt viselő a kezében visz valamit, amit a többieknek is megmutat haladásuk közben. Három fiú visszamegy az üzlethez, még feszegetni kezdik az ajtót, de nem vesznek onnan ki semmit. Ezután távoznak a kamera látószögéből. A másik két felvételen a fenti cselekmények láthatók, csak más kameraállásból.

13) S. N. r. zls. 2013. augusztus 16-án megtett jelentése szerint a felvette a kapcsolatot B. I-vel, a bevásárló központ biztonsági őrével, aki elmondta, hogy a szóban forgó esetről készült videofelvétel számítógépen való visszanezésekor észlelte ő is, hogy az ékszerüzlet ajtaját feszegető személyek vélhetően eltulajdonítottak valamit a boltból. Ezt követően fel is vették a kapcsolatot az örök az ékszerüzlet alkalmazottaival, akik elmondták, hogy hiányt nem észleltek, ha valamit sikerült eltulajdonítani a személyeknek, akkor az valószínűleg egy fültágító lehetett, de emiatt egyáltalán nem akartak feljelentést tenni.

Rendőri kérésre B. I. ismét felvette személyesen a kapcsolatot az ékszerüzlet alkalmazottaival, ahol P. T. A. elmondta, hogy 2013. augusztus 20-án, egy darab kúp alakú fültágítót tulajdonítottak el, amelynek értéke 1800 forint. A fültágító mintázatát, illetve színét megmondani nem tudta.

Az üzlet bejáratának két oldalán 1-1 üveglappal borított kirakat található, amelyek mögött ékszerek, kiegészítők találhatók. Záraskor az ajtókat becsukják és lakattal zárják. A kirakaton elhelyezett üveglap nem teljesen illeszkedik a keretére, így az oldalán végig – az ajtó felé – van egy kis rés, amin egy felnőtt ember keze egyáltalán nem fér be.

Az elkövető vélhetően úgy tudta elvinni a fültágítót, hogy az ajtók közötti résen benyúlt, majd a kirakat oldalán lévő szintén vékony résen keresztül eltulajdonította az ékszert. A kamerafelvételeken is jól látható, hogy az elkövető megőrül a szerzeménynek és társainak mutogatni kezdi. A társaság egyik lány tagjának – akin sötét felső volt és a haja kontyba volt fogva – átadja az ékszert, és ő magyarázza el az elkövetőnek, hogy az a fülbe való, és ezt mutatja is, az ékszert a füléhez emelve. Ezt követően az elkövető ismét visszament a kirakathoz, azonban onnan hamar távoztak, mivel a biztonsági őr – B. I. elmondása szerint – a hangosbemondón keresztül felszólította őket a cselekmény abbahagyására.

S. N. r. zls. tekintettel az elmondottakra javasolta a nyomozás elrendelését a Btk. 316. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés II. fordulat d) pontja szerint minősülő lopás vétség elkövetésének megalapozott gyanúja miatt a panaszossal szemben.

14) S. N. r. zls. jelentéséhez csatolta az eltulajdonított kúp alakú, fültágító karikáról készült felvételt, valamint az ékszerüzlet kirakata és az üveglap közötti résről készült felvételeket (3 darab).

15) A rendőrség a Testület rendelkezésére bocsátotta a pláza biztonsági kamerái által készített felvételeket, de sajnos a hibás DVD lemez miatt a Testület a felvételeket nem tudta megtekinteni, így azokból nem tudott következtetéseket levonni.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) és a szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

1) A panaszos kifogásaival összefüggésben a Testületnek először saját hatáskörét kellett megállapítani, vagyis azt, hogy valamennyi kifogásának vizsgálatára van-e hatásköre.

A Testület hatáskörét az Rtv. 92. § (1) bekezdése rendezi. Eszerint akinek a IV–V. Fejezetben – a 46/A–46/C. § kivételével –, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint

a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy

b) kérheti, hogy – amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá – panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kilététől függően

ba) az országos rendőrfőkapitány,

bb) a belső bűnmegelőzési és bünteljesítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy

bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója

bírálja el.

Ennek megfelelően a Testületnek tehát

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség, etc.),

- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat- csomagjármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés, etc.)

- kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, löfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás, etc.), tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

a) A rendőrség szabálysértési hatóságként végzett tevékenységét a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) rendelkezései szabályozzák. A szabálysértési hatóság az általa alkalmazott szankcióról, annak esetleges visszavonásáról vagy megváltoztatásáról a fenti jogszabály keretei között saját hatáskörben dönt.

A fentiekből következik, hogy a Testületnek nincs hatásköre annak megítélésére, hogy a panaszos elkövette-e a szabálysértést, illetve a Testület eljárása nem minősül jogorvoslati eljárásnak a helyszíni bírsággal szemben, így nincs jogosultsága a Testületnek arra sem, hogy a panaszossal szemben kiszabott helyszíni bírságot felülbírálja.

b) A fenti hatásköri rendelkezésből következik, hogy a Testület csupán a rendőrök intézkedéseinek, mulasztásainak jogszerűségét vizsgálja, így nincs hatásköre a biztonsági őrök, illetve a civil ruhás férfiként leírt személy (, aki a rendőri jelentések tanúsága szerint nem rendőr, mivel a rendőrök egyenruhában voltak a helyszínen) tevékenységének esetleges jogszerűtlenségének a kivizsgálására.

Ugyanakkor a Testület vizsgálta a panasz alapján a rendőrök intézkedési kötelezettségét, az előállítás és a bilincs használatának jogszerűségét, illetve a rendőri intézkedés elfogult voltát.

Az elvégzett vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, és az abból levezethető testi integritáshoz, a IV. cikk (1) bekezdésében foglalt személyi szabadsághoz, illetve a XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz fűződő jogát, továbbá a hátrányos megkülönböztetés XV. cikk (2) bekezdésében rögzített tilalmát - az alábbiak szerint.

2) Ezt követően a Testület azt vizsgálta meg, hogy kellő jogszabályi felhatalmazás alapján kezdeményeztek-e rendőri intézkedést a panaszossal szemben.

A panaszos álláspontja szerint semmit nem csinált, nem adott okot a rendőrségi intézkedésre, hiszen ő a plázából egy „fussunk” felkiáltás és a rendőrök megpillantásának együttes hatására kezdett el futni.

A rendőrség által megküldött dokumentáció szerint, amikor a két rendőr gyalogos járőrszolgálatot teljesített, a pláza előtt 21 óra 50 perckor arra lettek figyelmesek, hogy a pláza egyik biztonsági őrre egy személy után fut és kiabálva rendőri segítséget kér, így a rendőrök a személy után futottak. Ez az illető (a panaszos) elcsúszott az aszfalton, a hátára esett és K. A. r. őrm. így talált rá.

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 8. §-a szerint a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást. A Szolgálati Szabályzat 9. §-ának (1) bekezdése azzal egészíti ki a fenti szabályt, hogy a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szab ki.

Tekintettel arra, hogy a panaszosi állítás és a rendőrség álláspontja atekintetben egyezik, hogy a biztonsági őrök beleszóltak a hangosbemondóba, majd egyenruhás személyeket meglátva kezdett el a panaszos futni, ezután pedig a panaszos is hallotta, hogy az egyenruhás személy (biztonsági őr) kiált az utcán valakinek, hogy segítsen elfogni a panaszost.

A Testület álláspontja szerint a biztonsági őr magatartása és a panaszos reakciója felvette annak a gyanúját, hogy a panaszos valamilyen jogellenes cselekményt követett el az épületben és ezért üldözi a biztonsági őr.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint – figyelemmel az Rtv. 13. § előírása– a rendőröknek fennállt az intézkedési kötelezettsége akörben, hogy segítséget nyújtsanak a biztonsági őrnek a panaszos elfogása érdekében.

3) A kényszerítő eszköz használatának jogszerűsége kapcsán az alábbiakra jutott a Testület.

A kényszerítő eszközök alkalmazásának általános szabályaként az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése rögzíti, hogy a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

Az Rtv. 47. §-a értelmében a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszer) alkalmazhat.

Az Rtv. 48. §-a úgy rendelkezik, hogy a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

- a) önkárosításának megakadályozására,
- b) támadásának megakadályozására,
- c) szökésének megakadályozására,
- d) ellenszegülésének megtörésére.

A fentieket a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 41. §-a tovább finomítja:

41. § (1) „Bilincset alkalmazása, az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt,

- a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,
- b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja,
- c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincset alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,
- d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,
- e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget,
- f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy
- g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.”

A Szolgálati Szabályzat 39. § (2) bekezdése szerint az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget:

a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat,

b) aktív ellenszegülést tanúsító személy, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri intézkedésnek, magatartásával fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni,

c) támadó magatartást tanúsító személy, aki az intézkedő rendőrré, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad.

A (3) bekezdés szerint pedig a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie:

a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint

b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

A panaszos beadványában arról tájékoztatta a Testületet, hogy őt egy civil ruhás személy fogta el. A panaszos álláspontja szerint végig felhatalmazáson túli erőszakot tanúsított vele szemben a rendőr és egy civil ruhás személy, aki a vállánál meglökte, amelynek eredményeképpen leesett 3-4 lépcsőfokon. Az esése úgy történt, hogy a jobb oldalára esett rá és már ekkor érezte, hogy nagyon megütötte magát, illetve azt is, hogy megsérült. Amikor fel akart állni, akkor a rendőr ököllel, jobb kézzel az arca bal oldalába ütött. Az ütés a szájzugát, az orrát és az arccsontját érte. Ekkor visszaesett, de végül sikerült felállnia. Amikor ismét felállt, akkor a civil személy hátulról megfogta a nyakát tenyérrel, nagy erővel hátrarántotta, aminek eredményeképpen ismét elesett a panaszos a hátára. Amíg a földön feküdt a civil személy egy alkalommal, tenyérrel arcul ütötte. Ezután – még fekvő állapotban – a rendőr megbilincselte és felállította. A bilincselése a teste előtti kéztartásban történt. Azt is elmondta ennek kapcsán, hogy amikor visszamentek a plázába aközben is folyamatosan lökdösték, pofozták. Egészen a szabálysértési bírságról szóló nyomtatvány aláírásáig bilincsben is tartották.

A rendőrség határozottan visszautasította ezt a panaszosi állítást, hiszen elmondták, hogy amikor a panaszos befordult a műemlékhelyhez, akkor megcsúszott az aszfalton és a hátán feküdt, amikor már odaértek a rendőrök. A panaszos önként ment vissza velük a plázába, ahol a rendőrök elmondták, hogy szemmel láthatóan az esés következtében sérülhetett meg, hiszen láthatók voltak a sérülései (az alkarján és a vállán keletkezett 2-3 centiméteres felületi hámsérülés). A sérülések tekintetében a rendőrök megkérdezték a panaszost, hogy igényel-e sérülései ellátása érdekében orvosi ellátást, amire a panaszos nemmel reagált. A rendőrség állítása szerint nem is alkalmaztak vele szemben semmiféle kényszerítő eszközt.

A panaszos beadványában elmondta, hogy előre bilincseltek a kezét, amelyet egészen a plázában a kamerafelvételek visszanezéséig rajta hagytak. A rendőrség ezzel szemben határozottan tagadta, hogy vele szemben bilincset alkalmaztak volna, sőt azt is elmondták, hogy a panaszost semmiféle kényszerítő eszközzel nem kellett arra rábírní, hogy velük visszamenjen a plázába.

a) A testi kényszer alkalmazásának jogszerűsége vonatkozásában a panaszosi és a rendőri előadás abban megegyezik, hogy a rendőrök a panaszossal szemben a megállítás érdekében a nem alkalmaztak testi kényszert, noha abban alapvető ellentmondás van, hogy a panaszos magától került földre, mert elcsúszott (rendőri előadás) vagy pedig a biztonsági őr vitte a

földre (panaszosi előadás). Mindezek alapján ugyan az események nem rekonstruálhatóak teljes körűen, azonban a testi kényszer alkalmazása kizárható.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint a panaszos földre vitele kapcsán nem sérült a panaszos emberi méltóságából levezethető testi épséghez való joga, mivel arra nem a rendőrök által alkalmazott testi kényszerrel került sor.

b) A bilincs alkalmazása során szintén eltér a panaszosi és a rendőri előadás, ám ez az ellentmondás további bizonyítékok hiányában nem feloldható.

Tekintettel arra, hogy a panaszos és a rendőrség előadása a bilincselés vonatkozásában egymásnak ellentmond, amely ellentmondást a Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok és bizonyítási eszközök szűkös volta miatt nem tudott feloldani, így álláspontja szerint a panaszos emberi méltósághoz való jogának a sérelme nem megállapítható.

c) A Testületnek ezt követően azt kellett vizsgálnia, hogy a panaszos sérülései keletkeztek-e a panaszos rendőri bántalmazása következtében, vagy azok a biztonsági őr kényszerítő eszköz alkalmazásának vagy egyéb oknak tudhatóak be.

Töretlen gyakorlatának megfelelően a Testület eljárását kizárólag a panaszost esetlegesen ért alapjogsérelem feltárására tekintettel folytatta le – a hatáskörére irányadó jogszabályi rendelkezések értelmében álláspontját anélkül alakította ki, hogy az intézkedést foganatosító rendőrök büntetőjogi felelősségét vizsgálta volna.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez fűződő jogot a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. A (2) bekezdés pedig rögzíti, hogy a rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (továbbiakban: Bíróság) töretlen gyakorlata szerint (lásd például: Selmouni kontra Franciaország, Ribitsch kontra Ausztria és Tomasi kontra Franciaország) amennyiben egy személy a hatóságok őrizetébe kerül és rajta ezen idő alatt sérülések keletkeznek, megfordul a bizonyítási teher, és a hatóságokra, illetve az érintett államra hárul, hogy valószínű magyarázatot adjon a sérülés okát illetően. Ellenkező esetben a Bíróság megállapítja az Emberi Jogok Európai Egyezménye kínzást, megalázó vagy embertelen bánásmódot tilalmazó 3. cikkének sérelmét, azaz az érintett alapjogának sérelmét (ami azonban nem jelent egyet valamely meghatározott személy büntetőjogi felelősségének megállapításával). A bántalmazás gyanúját felvető ügyekben a Testület ugyanezt a megközelítést alkalmazza.

Jelen esetben a rendőri iratok határozottan rögzítik, hogy a panaszost rúgások, ütések nem érték az intézkedés során, ugyanakkor a panaszos a menekülése során elesett, aminek következtében zúzódások, hámsérülések keletkeztek rajta.

A panaszos ígérete ellenére nem csatolt orvosi iratokat, illetve fényképeket.

A fentiek alapján elmondható, hogy a panaszos és a rendőrök előadása ellentmondó: a panaszos szerint a biztonsági őr vitte a földre, majd a rendőrök több alkalommal megütötték, míg a rendőri előadás szerint a panaszos a menekülés során elesett, őt nem bántalmazták.

A Testület vizsgálata kapcsán utal arra, hogy az Rtv. szerint rendelkezésére álló bizonyítási eszközök köre meglehetősen szűk, az ügyészség rendelkezésére álló eszközök – szembesítés, rendőrök kihallgatása stb. – legtöbbször nem veheti igénybe. A tényállás felderítése során ezért a Testület a panaszos és az érintett rendőrök nyilatkozatára támaszkodhatott.

A bizonyítékok alapján elmondható, hogy a panaszosnak keletkeztek olyan sérülései, amelyek származhattak bántalmazásból, a rendőrség azonban adott magyarázatot a sérülésekre, miszerint azok a panaszos menekülése során keletkeztek, amikor a panaszos megcsúszott és elesett.

Ilyen körülmények között a Testület felelősséggel csak annyit állapíthat meg, hogy a panaszos sérülései egyaránt keletkeztek az esés, vagy a biztonsági őr intézkedése, illetve jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszak alkalmazása, azaz bántalmazás eredményeként is. A Testület megítélése szerint ezért nem lehetett egyértelműen bizonyítani, hogy a panaszos sérülései jogszerűtlen rendőri fellépés miatt keletkeztek.

A jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszak alkalmazása vonatkozásában ezért a Testület arra a meggyőződésre jutott, hogy a panaszos testi épségéhez fűződő alapvető jogának sérelme a konkrét esetben nem megállapítható.

4) A panaszos sérelmezte, hogy őt többször „lecigányozták”, erőszakosan beszéltek vele és többször meg is fenyegették. Előadása alapján a becsmérlését súlyos módon csorbító kifejezéseket, mint „bűdös cigány”, „f*szópó” használtak vele szemben a rendőrök. Szinte öt percenként verbálisan bántottak cigány származása miatt, szüleire is megalázó kifejezéseket használtak.

a) A rendőrség határozottan és következetesen tagadta a kijelentések valóságát, hiszen elmondták, hogy a panaszossal szemben nem használtak durva, sértő, trágár kifejezéseket, nem szidalmazták a roma származása miatt.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdés második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelem és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel összhangban ugyanis az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét, amelynek 1. pontja előírja: a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati

viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

Jelen esetben a rendőri és a panaszosi előadás oly mértékű ellentmondásban van, ami további bizonyítási eszköz nélkül nem oldható fel.

Mindezek alapján a Testület nem tudta rekonstruálni az eseményeket, ezért úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltósághoz való jogának a sérelme nem megállapítható.

b) A fenti panaszosi előadás miatt a Testület indokoltan látta vizsgálni, hogy az intézkedés nem-e volt elfogult, különös tekintettel arra, hogy a panaszos maga is konkrétan sérelmezte, hogy vele szemben csak a roma származására tekintettel kezdeményeztek rendőri intézkedést.

A rendőrség határozottan visszautasította a panaszosi előadást. Elmondták, hogy a panaszos után futó biztonsági őr, ahogy futott megpillantotta a rendőröket és így kért rendőri segítséget a panaszos elfogásához, mert biztonsági őr társával látták, hogy a biztonsági kamerákon egy személy felfeszíti az ékszerbolt rácsait és onnan eltulajdonított valamit. Így a rendőri jelentések összességében rögzítik, hogy a panaszossal szemben a jogszabályban meghatározottak szerint jártak el. Nem szidalmazták a roma származása miatt.

A rendőrt megillető törvényes jogosítványok esetleges részrehajló alkalmazását a Testületnek vizsgálnia kellett részben az Rtv. 13. §-ának (2) bekezdésében foglalt kötelezettség alapján, részben azért, mert az Rtv. 92. §-a szerint a Testület az alapjogsérelem megállapításáról dönt, ebbe a körbe pedig az Alkotmány 70/A. §-ának (1) bekezdésében előírt megkülönböztetési tilalom is beletartozik. Mindezek alapján leszögezhető: a jogszerű rendőri fellépéshez szükséges, hogy a rendőrség jogellenes megkülönböztetés nélkül éljen a rendelkezésére álló jogszabályi felhatalmazásokkal.

Az Rtv. 13. § (2) bekezdése általános jelleggel írja elő a részrehajlás intézkedés kötelezettségét. („A rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni.”). A rendőri fellépés ezen követelmény értelmében az érintettel szemben

nem lehet hátrányosabb (vagy előnyösebb) pusztán azért, mert személye – bármely okból – a rendőr számára ellenszenves (vagy rokonszenves).

A jelen intézkedésre azért került sor, mert a panaszos elrohant a biztonsági őr elől, és a rendőrök ebből alappal feltételezték, hogy valamilyen jogellenes cselekményt követett el a panaszos. Ugyanakkor a helyszíni bírsággal kiszabásával kapcsolatos anomália, felvetheti a rendőrök elfogultságának a gyanúját. Azonban a Testület az ellentmondásos nyilatkozatok miatt, további bizonyítékok hiányában nem tudott következtetést levonni az intézkedő rendőrök elfogultsága tárgyában.

Mindezek okán Testület úgy foglalt állást, hogy a részrehajlás Rtv. 13. §-ában foglalt tilalmának megsértése, és ezáltal a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme, illetve az egyenlő bánásmód követelményének megsértése nem megállapítható.

5) A panaszos sérelmezte, hogy a rendőr az intézkedés során eltörte a személyi igazolványát, illetve egyéb vagyontárgyait is megrongálta.

Az Rtv. az ember jogainak védelmet általános kötelezettségévé teszi a rendőrségnek. („2. § (1) A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”)

Ugyanakkor ezen jogokat bizonyos esetben jogszerűen korlátozhatja a rendőr az intézkedés során. („17. § (1) A rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.”)

Ezen jogszerű korlátozás fogalmában azonban bizonyosan nem fér bel az intézkedés alá vont személy vagyontárgyainak, önkényes, az intézkedés céljával össze nem egyeztethető megrongálása.

A jelen esetben a rendőrség a Testület megkeresésére cáfolta a panaszosi előadásokat a rongálás tekintetében.

Jelen esetben a rendőri és a panaszosi előadás oly mértékű ellentmondásban van, ami további bizonyítási eszköz nélkül nem oldható fel.

Mindezek alapján a Testület nem tudta rekonstruálni az eseményeket, ezért úgy foglalt állást, hogy a panaszos tulajdonhoz való jogának a sérelme nem megállapítható.

IV.

A Testület az eljárásban megállapította, hogy a rendőrök megfelelő jogalappal kezdeményeztek intézkedést a panaszossal szemben, így nem sérült a tisztességes eljáráshoz való joga. A testi kényszerrel kapcsolatos panasz kapcsán nem sérült a panaszos emberi méltóságából levezethető testi épséghez való joga, a bilincs alkalmazására és a bántalmazásra vonatkozó panasz az ellentmondások feloldhatatlansága miatt a Testület úgy foglalt állást,

hogy az emberi méltóságból levezethető testi épséghez való jog sérelme nem megállapítható. Ugyanezen okból a rendőrök által használt kifejezések és hangnem tekintetében, illetve az intézkedés elfogultságára vonatkozó kifogás kapcsán szintén nem megállapítható a panaszos emberi méltósághoz fűződő alapvető joga, illetve az egyenlő bánásmód követelményének a megsértése. A fenti okból kifolyólag a panaszos tulajdonhoz való jogának sérelme szintén nem megállapítható.

A Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez áttette.

Budapest, 2014. szeptember 18.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes, előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET